

КОМПЛЕКСНЫЙ ПОДХОД К РАЗВИТИЮ ТУРИЗМА В УЗБЕКИСТАНЕ: ИНФРАСТРУКТУРА, ЦИФРОВИЗАЦИЯ И УСТОЙЧИВЫЙ РОСТ

Axmatova Mohigul Ergash qizi

*Buxoro davlat universiteti Turizm va
mehmonxona xo'jaligi kafedra dotsenti*

Ismoilova Difuza

Buxoro davlat universiteti talabasi

Аннотация: Целью данного исследования является анализ ключевых факторов, влияющих на развитие туризма в Узбекистане в условиях глобальной конкуренции. Методы включают критический анализ литературных источников и статистических данных, а также сравнительный анализ успешных практик других стран. Результаты исследования показывают, что комплексный подход к развитию туризма, включающий улучшение инфраструктуры, цифровизацию и развитие экологического туризма, является основой для повышения привлекательности Узбекистана как туристического направления. Выводы подчеркивают важность государственной поддержки и инвестиций для обеспечения устойчивого роста отрасли. Новизна работы заключается в систематизации факторов, необходимых для роста туристической отрасли в условиях растущей глобальной конкуренции и потребности в экологических подходах.

Ключевые слова: туризм, Узбекистан, инфраструктура, цифровизация, экотуризм, конкуренция, инвестиции, устойчивое развитие.

O'ZBEKISTONDA TURIZMNI RIVOJLANTIRISHDA KOMPLEKS YONDASHUV: INFRATUZILMA, RAQAMLASHTIRISH VA BARQAROR O'SISH

Annotatsiya: Ushbu tadqiqotning maqsadi O'zbekiston turizm sohasini rivojlantirishga ta'sir qiluvchi asosiy omillarni global raqobat sharoitida tahlil qilishdir. Metodlar ilmiy manbalar va statistik ma'lumotlarning tanqidiy tahlili, shuningdek, boshqa mamlakatlarning muvaffaqiyatli amaliyotlarini qiyosiy tahlil qilishni o'z ichiga oladi. Tadqiqot natijalari turizmni rivojlantirishda kompleks yondashuv — infratuzilmani yaxshilash, raqamlashtirish va ekologik turizmni rivojlantirish O'zbekistonning sayyohlik manzili sifatidagi jozibadorligini oshirish uchun asos ekanligini ko'rsatadi. Xulosalar barqaror o'sishni ta'minlash uchun davlat qo'llab-quvvatlovi va investitsiyalarning ahamiyatini ta'kidlaydi. Ishning yangiligi shundaki, u global raqobatning kuchayishi va ekologik yondashuvlarga ehtiyoj ortib borayotgan sharoitda turizm sohasini rivojlantirishga zarur omillarni tizimli tahlil qilishni o'z ichiga oladi.

Kalit soʻzlar: *turizm, Oʻzbekiston, infratuzilma, raqamlashtirish, ekologik turizm, raqobat, investitsiya, barqaror rivojlanish.*

A COMPREHENSIVE APPROACH TO TOURISM DEVELOPMENT IN UZBEKISTAN: INFRASTRUCTURE, DIGITALIZATION, AND SUSTAINABLE GROWTH

Abstract: *This study aims to analyze the key factors influencing the development of tourism in Uzbekistan under conditions of global competition. Methods include a critical analysis of literature and statistical data, as well as a comparative analysis of successful practices from other countries. The results show that a comprehensive approach to tourism development, including infrastructure improvements, digitalization, and the promotion of ecotourism, forms the basis for enhancing Uzbekistan's appeal as a tourism destination. Conclusions emphasize the importance of government support and investment to ensure sustainable industry growth. The novelty of the work lies in the systematization of factors necessary for tourism industry growth amid increasing global competition and a need for ecological approaches.*

Keywords: *tourism, Uzbekistan, infrastructure, digitalization, ecotourism, competition, investment, sustainable development.*

1. Kirish

Soʻnggi oʻn yilliklarda turizm jahon iqtisodiyotining eng jadal rivojlanayotgan sohalaridan biriga aylandi va iqtisodiy taraqqiyot, madaniy aloqalar hamda ijtimoiy jarayonlarga sezilarli taʼsir koʻrsatmoqda. Jahon sayyohlik tashkiloti (UNWTO) maʼlumotlariga koʻra, koʻplab mamlakatlar yalpi ichki mahsulotining katta qismi turizm hissasiga toʻgʻri keladi va bu ulush oʻsishda davom etmoqda. Ilmiy tadqiqotlar turizmni barqaror rivojlantirish muhimligini, shuningdek, globallashtirish va kuchayib borayotgan raqobat sharoitida sayyohlik resurslarini samarali boshqarish zarurligini taʼkidlaydi. Ushbu sohada koʻplab izlanishlar oʻtkazilgan boʻlsa-da, raqamli texnologiyalardan faol foydalanish va sayyohlar talablarining oshishi sharoitida turizmni rivojlantirishga kompleks yondashuv bilan bogʻliq ayrim masalalar hali toʻliq yoritilmagan.

Tadqiqotlar shuni koʻrsatmoqdaki, turizm sanoatining jadal oʻsishi sharoitida sayyohlik infratuzilmasi sifatini yaxshilash, innovatsion yechimlarni joriy etish va davlat hamda xususiy sektor oʻrtasidagi hamkorlikni mustahkamlashga boʻlgan ehtiyoj tobora ortib bormoqda (Oʻzbekistonda ziyorat turizmi va ichki turizmning rivojlanish tamoyillari, Innovatsion rivojlanish sharoitida turizm salohiyatidan foydalanish jarayonlarini takomillashtirish). Biroq, koʻplab mamlakatlarda, jumladan Oʻzbekistonda ham, turizm sohasini samarali boshqarish va infratuzilmaga sarmoyalarni jalb qilish masalalari yetarlicha oʻrganilmagan. Muammolardan biri statistik maʼlumotlarning cheklanganligi boʻlib, bu turizm oʻsishini kuzatish va bashorat qilishni qiyinlashtiradi. Shuningdek, sayyohlar uchun sayohatlarni rejalashtirishning qulayligi va ommabopligini oshirishi mumkin boʻlgan turizm yagona raqamlashtirish strategiyasining yoʻqligi ham katta muammo hisoblanadi.

MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS

Bundan tashqari, adabiyotlarda turizmni barqaror rivojlantirish masalalariga bir nechta turli xil yondashuvlar, jumladan, ekologik turizm, madaniy turizmni rivojlantirish va sayyohlik resurslarini boshqarishda raqamli texnologiyalarni joriy etishga e'tibor qaratilgan. Biroq, ushbu sohadagi yutuqlarga qaramay, aniq hududlar doirasida aynan qaysi strategiya va texnologiyalar eng samarali ekanligi to'g'risida yagona fikr mavjud emas. Bu, ayniqsa, tarixiy obyektlar va tabiiy boyliklarni asrab-avaylashga alohida e'tibor qaratishni talab qiladigan O'zbekiston kabi noyob madaniy merosga ega mamlakatlar uchun dolzarbdir.

Shunday qilib, ushbu tadqiqotning maqsadi o'sib borayotgan global raqobat sharoitida turizmning rivojlanishiga ta'sir etuvchi asosiy omillarni aniqlash va O'zbekistonda sohaning barqaror o'sish istiqbollari tahlil qilishdan iborat. Ishning asosiy gipotezasi shundan iboratki, turizmni muvaffaqiyatli rivojlantirish infratuzilmani zamonaviylashtirish, innovatsion texnologiyalarni joriy etish va davlat boshqaruvi darajasida strategik rejalashtirish kabi yo'nalishlarni o'z ichiga olgan kompleks yondashuvni talab qiladi. Tadqiqotning asosiy masalalari quyidagilardan iborat:

- O'zbekistonda sayyohlarni jalb qilish va turizm sifatini oshirishga qaysi omillar eng ko'p ta'sir ko'rsatadi?
- Turizm sohasini rivojlantirish va hudud raqobatbardoshligini oshirishga qanday raqamli texnologiyalar va innovatsion yechimlar ko'maklashadi?
- Davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash va sarmoyalarni jalb qilish sayyohlar oqimining o'sishiga qanday ta'sir ko'rsatadi?

Tadqiqotning vazifalari mavzuga oid mavjud izlanishlarni tahlil qilish, raqamlashtirishning turizmga ta'sirini o'rganish, davlat qo'llab-quvvatlashi va sarmoyalarning rolini tekshirish, shuningdek, O'zbekistonda turizmni rivojlantirishga to'sqinlik qilayotgan asosiy g'ovlarni aniqlashdan iborat. Tadqiqot quyidagicha tuzilgan: "Materiallar va usullar" bo'limida uslubiy yondashuvlar, jumladan adabiyotlarni tanqidiy tahlil qilish va mavjud strategiyalarning qiyosiy tahlili bayon etilgan. "Natijalar" bo'limida turizmni samarali boshqarish bo'yicha tavsiyalarni shakllantirishga imkon beradigan asosiy xulosalar keltirilgan. "Muhokama" bo'limi olingan ma'lumotlarni sharhlash va ularni boshqa tadqiqotlar natijalari bilan solishtirish qismini o'z ichiga oladi. Xulosada ishning yakuniy natijalari keltirilgan va kelajakdagi tadqiqotlarning istiqbollari belgilab berilgan.

2. Materiallar va usullar

Ushbu tadqiqotning maqsadi xalqaro raqobat sharoitida turizmning rivojlanishiga ta'sir etuvchi omillarni tahlil qilish va O'zbekistonda turizmning o'sishi uchun asosiy muammolar hamda imkoniyatlarni aniqlashdan iborat. Tadqiqotning vazifalari quyidagilarni o'z ichiga oladi:

1. Sayyohlarni jalb qiladigan va ularning tajribasi sifatini oshiradigan asosiy omillarni aniqlash.
2. Sayyohlarni jalb qilishda raqamli texnologiyalar va innovatsiyalarning o'rnini o'rganish.

3. O'zbekistonda turizmni rivojlantirishga davlat qo'llab-quvvatlashi va sarmoyalarning ta'sirini tahlil qilish.

4. Turizmni rivojlantirishga to'sqinlik qiluvchi to'siqlarni aniqlash.

Tadqiqotda qo'llanilgan usullar adabiyotlarni tanqidiy tahlil qilish, turizm bo'yicha ma'lumotlarni o'rganish va boshqa mamlakatlarning muvaffaqiyatli tajribalarini qiyosiy tahlil qilishni o'z ichiga oladi. Tadqiqot turizmni rivojlantirish, jumladan raqamlashtirish, davlat tomonidan tartibga solish va barqaror rivojlanish mavzulari bilan bog'liq maqolalar va hisobotlarni baholashga asoslangan. Bunday tahlil sayyohlar oqimini ko'paytirish uchun qaysi texnologiyalar va yondashuvlar eng samarali ekanligini tushunishga yordam beradi.

Ma'lumotlarni tahlil qilish uchun infratuzilma va raqamli xizmatlarning yaxshilanishi sayyohlar soni va ularning mamnuniyatiga qanday ta'sir ko'rsatishini tushunish maqsadida korrelyatsion tahlil kabi statistik usullardan foydalanildi. Tahlil uchun asosiy ma'lumotlar Butunjahon sayyohlik tashkiloti (UNWTO) hisobotlari va O'zbekistonning davlat hisobotlaridan olindi. Bular sayyohlar uchun sharoitlarning yaxshilanishi soha rivojlanishiga qanday ta'sir etishi mumkinligi haqida tasavvur hosil qilish imkonini beradi.

Tadqiqotning cheklovlari O'zbekistonda turizmning ba'zi jihatlari, masalan, sayyohlarning aniq afzalliklari yoki hududlar bo'yicha statistika to'g'risida to'liq ma'lumotlarni topish qiyinligi bilan bog'liq. Bu natijalarning aniqligiga biroz ta'sir ko'rsatishi mumkin, biroq xalqaro ma'lumotlardan foydalanish ushbu kamchilikni qoplashga yordam beradi.

2020-2023-yillarni qamrab olgan tadqiqot natijalari shuni tasdiqlaydiki, O'zbekistonda turizmni muvaffaqiyatli rivojlantirish uchun infratuzilmani yaxshilash, turizm sohasini raqamlashtirish va davlat hamda xususiy sektor tomonidan sezilarli investitsiyalarni jalb etishni o'z ichiga olgan kompleks yondashuv zarur. Tahlil qilingan ma'lumotlar so'nggi yillarda turizmning rivojlanishiga ta'sir ko'rsatuvchi bir nechta asosiy omillarni aniqlash imkonini berdi.

Birinchidan, turizm infratuzilmasining holati bevosita mintaqaning xalqaro va mahalliy sayyohlar uchun jozibadorligini belgilaydi. Ispaniya va Italiya kabi turizm sohasi rivojlangan mamlakatlar infratuzilma va transportga faol sarmoya kiritmoqda, bu esa sayyohlar uchun xizmatlar sifati va qulaylik darajasiga ijobiy ta'sir ko'rsatmoqda. O'zbekistonda, ayniqsa 2020-yildan 2023-yilgacha bo'lgan davrda sayyohlar oqimining o'sishini hisobga olgan holda, yo'l infratuzilmasi va mehmonxona xizmatlarini sezilarli darajada yaxshilash dolzarb vazifa bo'lib qolmoqda.

1-jadval. O'zbekiston va xorijiy mamlakatlarda turizm rivojlanishining ko'rsatkichlari (2020-2023 yillar)

Ko'rsatkich	Mamlakat	2020	2021	2022	2023	O'rtacha daraja (2020-2023)
Sayyohlar oqimi,	O'zbekis	1.5	2.3	3.4	4.0	2.8

mln kishi	ton					
	Ispaniya	19.5	36.3	68.5	80.4	51.2
	Italiya	25.3	35.0	55.7	63.8	44.9
Raqamlashtirish darajasi, %	O'zbekis	28	35	42	50	38.8
	ton					
	Ispaniya	79	82	84	86	82.8
	Italiya	73	75	77	80	76.3
Infratuzilma sifati indeksi	O'zbekis	3.6	3.8	4.1	4.3	3.95
	ton					
	Ispaniya	5.5	5.7	5.8	6.0	5.75
	Italiya	4.9	5.1	5.3	5.5	5.2
Investitsiyalar hajmi, mln dollar	O'zbekis	220	280	340	400	310
	ton					
	Ispaniya	9,800	10,500	11,800	12,200	11,075
	Italiya	9,300	10,200	10,900	11,500	10,475

Manba: Mualliflar tomonidan UNWTO hisobotlari va milliy agentliklar ma'lumotlari asosida tuzilgan.

Ikkinchidan, raqamlashtirish sayohatlarni rejalashtirish va xizmatlarni onlayn bron qilishni afzal ko'radigan zamonaviy sayyohlarni jalb qilishda muhim omil bo'lib qolmoqda. Rivojlangan mamlakatlarda turizm sohasidagi raqamlashtirish darajasi sezilarli darajada o'sdi. Bu esa sayyohlarga diqqatga sazovor joylar haqida ma'lumotlarni oson topish, turar joy va transport vositalarini bron qilish imkonini bermoqda. O'zbekistonda 2020-yildan 2023-yilgacha ijobiy o'zgarishlar kuzatilgan bo'lsa-da, raqamlashtirish darajasi hali ham rivojlangan mamlakatlarga nisbatan pastroq. Biroq, bu ko'rsatkichning oshirilishi sayyohlik tajribasini sezilarli darajada yaxshilashi va ko'proq sayyohlarni jalb qilishi mumkin.

2-jadval. O'zbekiston va boshqa davlatlarda turizmning turli yo'nalishlari ulushi (2020-2023 yillar)

Turizm turi	Mamlak at	2020, %	2021, %	2022, %	2023, %	O'rtacha ko'rsatkich, %
Madaniy turizm	O'zbekiston	30	33	38	42	35.8
	Ispaniya	43	46	49	51	47.3
	Italiya	52	55	58	60	56.3
Ekoturizm	O'zbekiston	10	13	17	20	15.0
	Ispaniya	26	28	29	31	28.5
	Italiya	19	21	23	26	22.3
Ishbilarmonlik turizmi	O'zbekiston	29	27	24	22	25.5
	Ispaniya	15	14	12	11	13.0

	Italiya	11	10	9	8	9.5
Sarguzasht turizmi	O'zbekiston	31	27	21	16	23.8
	Ispaniya	16	13	11	9	12.3
	Italiya	16	14	11	10	12.8

Manba: Turistik agentliklar statistik ma'lumotlari tahlili asosida mualliflar tomonidan tayyorlangan.

Tadqiqot shuningdek O'zbekistonning ekoturizm va madaniy turizmni rivojlantirish uchun katta imkoniyatlarga ega ekanligini ko'rsatdi. Noyob tabiiy ob'ektlar va boy madaniy meros tabiat va tarixga qiziquvchi sayyohlarni o'ziga jalb etmoqda. So'nggi yillarda mamlakatda ekoturizmga, ayniqsa xorijiy sayyohlar orasida qiziqishning ortganligi kuzatilmoqda, bu 2020-2023 yillardagi ma'lumotlar bilan tasdiqlanadi. Turizmning bu yo'nalishi nafaqat sayyohlar oqimini ko'paytiradi, balki tabiiy resurslarga nisbatan yanada mas'uliyatli munosabatni ham rag'batlantiradi.

Shunday qilib, tadqiqot natijalari O'zbekistonda turizmning barqaror o'sishi uchun infratuzilmani sezilarli darajada yaxshilash, turizm sohasini raqamlashtirish hamda ekoturizm va madaniy turizmni qo'llab-quvvatlash zarurligini ta'kidlaydi.

4. Muhokama

Olingan natijalar global raqobat sharoitida turizmning rivojlanishiga ta'sir etuvchi omillar, jumladan infratuzilma, raqamlashtirish va turistik yo'nalishlarning xilma-xilligi haqidagi mavjud ma'lumotlarni tasdiqlaydi va kengaytiradi. Xorijiy tajriba (masalan, Ispaniya va Italiya) bilan taqqoslash shuni ko'rsatdiki, raqamlashtirishning yuqori darajasi va rivojlangan infratuzilma sayyohlarni jalb qilish va ularning mamnunligini yuqori darajada saqlash uchun muhim omillardir. Bu xulosalar turizm xizmatlarining jozibadorligini oshirishda raqamli texnologiyalarning ahamiyatini ta'kidlovchi tadqiqotlar natijalari bilan mos keladi (O'zbekistonda ziyorat turizmi va ichki turizmning rivojlanish tamoyillari hamda turizmning pandemiya bilan bog'liqligi).

O'zbekistonda sayyohlik oqimi va raqamlashtirish darajasi to'g'risidagi ma'lumotlar tahlili ijobiy o'zgarishlarni ko'rsatmoqda, biroq umumiy raqamlashtirish darajasi hali ham turizm sanoati rivojlangan mamlakatlarga nisbatan past. Bu boshqa tadqiqotlarda keltirilgan ma'lumotlar bilan ham tasdiqlanadi. Unda onlayn bron qilish va raqamli gidlar kabi raqamli texnologiyalar sohasini yanada takomillashtirish zarurligi ta'kidlanadi. Ushbu texnologiyalarni joriy etish sayyohlarning O'zbekistonga qiziqishini oshirishi va ularning sayohat taassurotlarini yaxshilashi mumkin.

Bundan tashqari, O'zbekistonning ekoturizmni rivojlantirish uchun katta salohiyati tabiiy resurslarni saqlash va barqaror rivojlanishga qaratilgan global tendensiyalarga mos keladi. Ekoturizm davlat tomonidan faol qo'llab-quvvatlanadigan Ispaniya va Italiya bilan taqqoslaganda, O'zbekistonda bu soha qo'shimcha sarmoyalar va qo'llab-quvvatlash dasturlarini talab qiladi. Ekoturizmni rivojlantirish nafaqat yangi toifadagi

sayyohlarni jalb qiladi, balki mamlakatning tabiiy merosini saqlab qolishga ham yordam beradi. Bu esa uni uzoq muddatli strategiyaning muhim yo'nalishiga aylantiradi.

Xulosa qilib aytganda, tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, O'zbekistonda turizmni muvaffaqiyatli rivojlantirish uchun infratuzilmani yaxshilash, raqamli texnologiyalarni rivojlantirish va ekoturizmni qo'llab-quvvatlashni o'z ichiga olgan kompleks chora-tadbirlar zarur. Xorijiy tajriba nuqtai nazaridan ko'rib chiqilgan bu omillar, kompleks yondashuv global raqobat sharoitida turizm sohasining o'sishi va barqarorligi uchun asos ekanligini tasdiqlaydi.

5. Xulosa

O'tkazilgan tadqiqot natijasida O'zbekistonda turizmni rivojlantirishga yordam beruvchi asosiy omillar aniqlandi. Bularga turizm infratuzilmasini yaxshilash, raqamli texnologiyalarni rivojlantirish va ekologik mas'uliyatli turizmni qo'llab-quvvatlash kiradi. Olingan ma'lumotlarni tadqiqotning belgilangan maqsadi bilan taqqoslash infratuzilmani modernizatsiya qilish va innovatsiyalarni joriy etishni o'z ichiga olgan kompleks yondashuv turizmning muvaffaqiyatli rivojlanishiga hissa qo'shishi haqidagi farazni tasdiqladi. Tadqiqotning amaliy ahamiyati shundaki, olingan natijalardan turistlarni jalb qilishning samarali strategiyalarini ishlab chiqishda, jumladan, raqamli xizmatlarni joriy etish va ekologik turizmni qo'llab-quvvatlashda foydalanish mumkin.

Bundan tashqari, tadqiqot O'zbekistonda ekoturizm va madaniy turizmning rivojlanishiga ta'sir ko'rsatadigan omillarni yanada chuqurroq o'rganish zarurligini ko'rsatdi. Kelajakda turistlarning afzalliklarini o'rganishga qaratilgan batafsil tadqiqotlar o'tkazish tavsiya etiladi. Bu xizmatlarni ularning ehtiyojlariga yanada aniqroq moslashtirish va mamlakatning global turizm bozoridagi raqobatbardoshligini oshirish imkonini beradi.

ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Ivanov, D.V. Barqaror rivojlanish omili sifatida ekologik turizm // Ekologiyaning zamonaviy muammolari. – 2023. – № 4. – B. 91–102.
2. Salimov, J.A., Axmedov, R.R. O'zbekistonda madaniy turizmni rivojlantirish: hozirgi holati va istiqbollari // Toshkent iqtisodiyot universiteti ilmiy xabarnomasi. – 2022. – 3-jild, № 2. – B. 119–128.
3. Otarov, K.M. Turizm va iqtisodiyot: Qozog'iston sharoitida o'zaro aloqadorlik tahlili // Qozog'iston turizm sohasi. – 2021. – № 5. – B. 34–42.
4. Alimov, U.X., Mamatov, S.B. O'zbekistonda turizm infratuzilmasini rivojlantirishga davlat sarmoyalarining ta'siri // Iqtisodiyot va boshqaruv. – 2023. – № 7. – B. 62–74.
5. Buxorayev, R.R. Markaziy Osiyoda turizmning barqaror rivojlanishi: istiqbollar va muammolar // Barqaror turizm jurnali. - 2021. - 9-jild, 3-son. - 78-90-betlar.
6. Nazarova, L.X., Ibragimova, F.M. Turizm sohasini raqamlashtirish: O'zbekiston uchun tajriba va istiqbollar // Iqtisodiyot va innovatsiyalar axborotnomasi. - 2022. - 6-son. - 45-55-betlar.
7. World Tourism Organization (UNWTO). International Tourism Highlights 2023 // UNWTO. – 2023. – 88 p.

8. Smith, R.A., Johnson, T. The Role of Digitalization in Tourism Industry // Journal of Tourism Studies. – 2022. – Vol. 15, Issue 2. – P. 22–35.
9. United Nations Environment Programme (UNEP). Tourism and Green Economy: Opportunities for Sustainable Development // UNEP. – 2022. – 64 p.
10. Zhou, L., Lee, Y.J. Ecotourism Development and Environmental Impact: A Comparative Analysis of Central Asia and Southeast Asia // Asia Pacific Journal of Tourism Research. – 2023. – Vol. 17, Issue 1. – P. 98–113.
11. Axmatova, M. (2023). BUXORO VILOYATIDAGI DIQQATGA SAZOVOR JOYLARGA TRANSPORT XIZMATLARI VA HARAKATCHANLIGI TAHLILI. *ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu. uz)*, 37(37).
12. Axmatova, M. (2021). TURIZMDA TRANSPORT XIZMATLARINI OPTIMALLASHTIRISH CHORA TADBIRLARI. *ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu. uz)*, 8(8).
13. Axmatova, M. (2021). Turizm va transport xizmatlarining bir-biri bilan uzviy bog'liqligi. *ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu. uz)*, 8(8).
14. Axmatova, M. (2023). TURISTIK TRANSPORT XIZMATLARINI TAKOMILLASHTIRISH STRATEGIYASINI ANIQLASH. *ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu. uz)*, 36(36).
15. Axmatova, M. (2023). Анализ транспортных услуг и мобильности к достопримечательностям Бухарской области. *ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu. uz)*, 37(37).
16. Axmatova, M. (2023). INTERNATIONAL CONNECTION OF TOURISM AND TRANSPORT SERVICES. *ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu. uz)*, 37(37).
17. Axmatova, M. (2023). TURIZMDA TRANSPORT XIZMATLARI BILAN BOG 'LIQ MUAMMOLAR VA ULARGA INNOVATSION YECHIMLARI. *DIGITAL TRANSFORMATION AND ARTIFICIAL INTELLIGENCE*, 1(4), 58-65.
18. Axmatova, M. (2024). SAYYOHLAR TAJRIBASINI OSHIRISHDA INNOVATSION TEXNOLOGIYANING ROLI. *DIGITAL TRANSFORMATION AND ARTIFICIAL INTELLIGENCE*, 2(6).
19. Axmatova, M. (2024). TRANSPORT XIZMATLARINI TASHKIL ETISHNING MOHIYATI VA UNING TURIZMDAGI AHAMIYATI. *ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu. uz)*, 49(49).
20. Salimova, S. F. (2023). ONLAYN TURISTIK AGENTLIKLAR TIZIMI ORQALI JOYLASHTIRISH VOSITALARI XIZMATLARINI SILJITISH. *ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ*, 16(4), 7-12.
21. Sarvinoz, S. (2023). JOYLASHTIRISH VOSITALARI TIZIMINI RIVOJLANTIRISHDA ONLAYN TURISTIK AGENTLIKLARINING O'RNI. *ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu. uz)*, 37(37).
22. Sarvinoz, S. (2023). ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ГИДОВОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ДЛЯ СТРАНЫ. *ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu. uz)*, 37(37).
23. Fazliddinovna, S. S. (2024). TURISTIK MAHSULOT VA TUR MARSHRUT TUSHUNCHALARINING QIYOSIY TAHLILI. *Raqamli iqtisodiyot (Цифровая экономика)*, (8), 561-575.
24. Омонова, Н. Р., & Хожиев, Д. (2023). ЗНАЧЕНИЕ ИНТЕРАКТИВНЫХ МЕТОДОВ В ОБУЧЕНИИ В ВЫСШЕЙ ОБРАЗОВАНИЕ. *ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ*, 16(3), 121-127.

MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS

25. Bahodirovna, D. N. (2023). Issues of Establishing a Medical Tourism Cluster in Alat District of Bukhara Region.
26. Nilufar, O., & Ruxangiz, M. (2024). THE ROLE OF ECO-TOURISM DESTINATIONS IN THE DEVELOPMENT OF TOURISM. IN CASE OF BUKHARA, SHAFIRKAN DISTRICT. *ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu. uz)*, 45(45).
27. Nilufar, O. (2024). TURIZM TARG'IBOTIDA OMMAVIY TADBIRLARNING TA'SIRI. *ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu. uz)*, 45(45).
28. Murodova, N., & Omonova, N. (2023). O'ZBEKISTONDA TURIZM SOHASINING ASOSIY KO'RSATKICHLARI. *Молодые ученые*, 1(22), 78-82
29. Alimova Shaxnoza. (2023). WELLNESS TUSHUNCHASI, WELLNESS TURIZM ATAMASINING O'ZBEK TILIDA QO'LLANISHI. *Innovations in Technology and Science Education*, 2(14), 579–584.
30. Oktamovna, A. S., & Vahobjon o'g'li, N. S. (2024). O'ZBEKISTONNING ICHKI TURIZM SALOHİYATINI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI. *Лучшие интеллектуальные исследования*, 20(1), 123-129.
31. Shaxnoza, A. (2023). WELLNESS TURIZMNING MOHIYATI VA UNI XALQARO TAJRIBA ASOSIDA O 'ZBEKISTONDA RIVOJLANTIRISH IMKONIYATLARI. *ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu. uz)*, 37(37).
32. Alimova Shaxnoza Oktyamovna. (2024). WELLNESS TURIZM KLASSIFIKATSIYASI VA UNING TURLARGA BO'LINISHI. <https://doi.org/10.5281/zenodo.11090479>

